

ศูนย์ข้อมูลนโยบายสาธารณะการลดปัญหาจากการพนัน
มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ

คู่มือการดำเนินงาน

ขยายภาคีเครือข่าย

เพื่อลดผลกระทบจากการพนันออนไลน์ สำหรับสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด

คู่มือ

การดำเนินงานขยายภาคีเครือข่าย เพื่อลดผลกระทบจากการพนันออนไลน์ สำหรับสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด

คณะที่ปรึกษา

นายพงศ์ธร จันทรัมย์

ผู้จัดการศูนย์ข้อมูลนโยบายสาธารณะการลดปัญหาจากการพนัน

นายชาญวิทย์ โหวหาร

นายจักรพงษ์ พันอินตะศรี

นางสาวสุวลัย เมืองเจริญ

คณะผู้จัดทำ

ผศ.ดร.ฐาศุภร์ จันประเสริฐ

ดร.เก ประเสริฐสังข์

ดร.ศิวพร ละม้ายนิล

คณะทำงานในพื้นที่

นางสาววิชราภรณ์ ลครร่ำ

มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่นอีสาน

นางสาวปุกนิกา หงษ์อุตร

มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่นอีสาน

นางสาวกัญญา ดวงรัตน์

นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดอุบลราชธานี

นางสาวธิดารัตน์ อาชญาทา

มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่นอีสาน

จัดพิมพ์โดย

ศูนย์ข้อมูลนโยบายสาธารณะการลดปัญหาจากการพนัน

มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ

คำนำ

คู่มือการดำเนินงานขยายภาคีเครือข่ายเพื่อลดผลกระทบจากการพนันออนไลน์ สำหรับสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด เล่มนี้ จัดทำขึ้นภายใต้โครงการ “เสริมสร้างเครือข่ายการดำเนินงานส่งเสริมและพัฒนากลไกการขับเคลื่อนนโยบาย ป้องกันและลดผลกระทบจากการพนันออนไลน์ในพื้นที่และชุมชนรอบสถานศึกษา” ซึ่งเป็นแนวปฏิบัติที่สังเคราะห์จากการดำเนินงานโครงการ “กระบวนการขับเคลื่อน กลไกความร่วมมือเพื่อการลดผลกระทบจากการพนันออนไลน์ของเด็กและเยาวชน ในและรอบสถานศึกษา จังหวัดอุบลราชธานีและจังหวัดอำนาจเจริญ” เป็นหลัก โดย แนวทางการดำเนินงานของคู่มือฉบับนี้ อาศัยแนวทางการดำเนินงานของสำนักเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด และภาคีเครือข่าย เพื่อเป็นแนวปฏิบัติที่ดีในการดำเนินงานลดผลกระทบจากการพนันออนไลน์ เนื้อหาสาระในคู่มือ ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ **ส่วนที่ 1 ส่วนนำ** กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของคู่มือ ขอบเขต ประโยชน์ นิยามที่เกี่ยวข้อง เนื้อหา และแนวปฏิบัติก่อนใช้คู่มือ **ส่วนที่ 2 แนวปฏิบัติที่ดีในการดำเนินงานขยายภาคีเครือข่ายเพื่อลดผลกระทบจากการพนันออนไลน์** กล่าวถึงสถานการณ์พนันออนไลน์ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้คู่มือ แนวปฏิบัติที่ดีในการดำเนินงานลดผลกระทบจากการพนันออนไลน์ และ **ส่วนที่ 3 ปัจจัยเงื่อนไขที่นำไปสู่ความสำเร็จ**

คณะผู้จัดทำ

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
ส่วนที่ 1 ส่วนนำ	1
วัตถุประสงค์ของคู่มือ	1
ขอบเขตของการใช้คู่มือ	1
ประโยชน์ของคู่มือ	1
นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง	2
เนื้อหาของคู่มือ	3
แนวปฏิบัติก่อนใช้คู่มือ	3
ส่วนที่ 2 แนวปฏิบัติที่ดีในการดำเนินงานขยายภาคีเครือข่าย เพื่อลดผลกระทบจากการพนันออนไลน์ สำหรับสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด	4
สถานการณ์การพนันออนไลน์	4
กลุ่มเป้าหมายที่ใช้คู่มือ	10
แนวปฏิบัติที่ดีในการดำเนินงานขยายภาคีเครือข่ายเพื่อลดผลกระทบจากการพนันออนไลน์ สำหรับสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด	10
ส่วนที่ 3 ปัจจัยเงื่อนไขที่นำไปสู่ความสำเร็จ	24
ภาคผนวก	26

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล	4
ตาราง 2 ตัวอย่างเครื่องมือและวิธีดำเนินการเก็บข้อมูลสถานการณ์พนันออนไลน์	11
ตาราง 3 ตัวอย่างแนวคำถามการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อศึกษาสถานการณ์การพนันออนไลน์	16
ตาราง 4 แบบประเมินปัจจัยเงื่อนไขที่นำไปสู่ความสำเร็จในการดำเนินงานป้องกันและลดผลกระทบจากการพนันออนไลน์	24

สารบัญภาพประกอบ

		หน้า
ภาพประกอบ 1	ผลการสำรวจอิทธิพลของบุคคลที่ส่งผลต่อการรู้จักพนันออนไลน์ครั้งแรก	5
ภาพประกอบ 2	อิทธิพลของเพื่อนที่มีต่อการเล่นพนันออนไลน์	6
ภาพประกอบ 3	ผลการสำรวจบุคคลรอบข้างที่เล่นพนันออนไลน์	6
ภาพประกอบ 4	ผลการสำรวจลักษณะการเล่นพนันออนไลน์	7
ภาพประกอบ 5	ผลการสำรวจจำนวนเงินที่ใช้เล่นพนันออนไลน์	7
ภาพประกอบ 6	ผลการสำรวจประเภทของการเล่นพนันออนไลน์จำแนกตามระดับการศึกษา	8
ภาพประกอบ 7	ผลการสำรวจผลกระทบจากพนันออนไลน์จำแนกตามระดับการศึกษา	8
ภาพประกอบ 8	ผลการสำรวจการรับรู้ถึงผลกระทบจากพนันออนไลน์	9
ภาพประกอบ 9	ตัวอย่างแบบสำรวจสถานการณ์พนันออนไลน์	12
ภาพประกอบ 10	แนวปฏิบัติที่ดีในการดำเนินงานขยายภาคีเครือข่ายเพื่อลดผลกระทบจากการพนันออนไลน์ สำหรับสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด	19
ภาพประกอบ 11	กิจกรรมการสื่อสารประเด็นการพนันออนไลน์กับภาคีเครือข่ายเพื่อผลักดันให้เป็นประเด็นยุทธศาสตร์ของจังหวัด	21
ภาพประกอบ 12	กิจกรรม “อีสปอร์ตกับสุขภาวะเด็กและเยาวชน”	23

ส่วนที่ 1 ส่วนนำ

1. วัตถุประสงค์ของคู่มือ

คู่มือการดำเนินงานขยายภาคีเครือข่ายเพื่อลดผลกระทบจากการพนันออนไลน์ มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นแนวปฏิบัติสำหรับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และภาคประชาชน ในการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานเกี่ยวกับประเด็นการลดผลกระทบจากการพนันออนไลน์ และขับเคลื่อนกลไกลดผลกระทบจากการพนันออนไลน์

2. ขอบเขตของการใช้คู่มือ

ขอบเขตของคู่มือฉบับนี้ ครอบคลุมเนื้อหาการดำเนินงานส่งเสริมและพัฒนากลไกการขับเคลื่อนนโยบายลดผลกระทบจากการพนันออนไลน์ทั้งกระบวนการนับตั้งแต่เริ่มต้นจนจบกระบวนการ โดยมีความเกี่ยวข้องตั้งแต่ผู้ใช้คู่มือ ซึ่งมีแนวทางที่หน่วยงาน องค์กร ที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปเป็นแนวปฏิบัติที่ดีในการดำเนินงานเพื่อลดผลกระทบจากการพนันออนไลน์ ตัวอย่างกิจกรรมเพื่อลดผลกระทบจากการพนันออนไลน์ที่สังเคราะห์จากการดำเนินงานโครงการ “กระบวนการขับเคลื่อนกลไกความร่วมมือเพื่อลดผลกระทบจากการพนันออนไลน์ของเด็กและเยาวชนในและรอบสถานศึกษา จังหวัดอุบลราชธานีและจังหวัดอำนาจเจริญ” เพื่อเป็นตัวอย่างในการนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินกิจกรรม

3. ประโยชน์ของคู่มือ

คู่มือฉบับนี้ เป็นแนวปฏิบัติสำหรับสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดในการดำเนินงานเพื่อลดผลกระทบจากการพนันออนไลน์ ซึ่งประโยชน์ของคู่มือฉบับนี้ มีดังนี้

1. เป็นแนวปฏิบัติที่ดีสำหรับหน่วยงาน องค์กร ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานเพื่อลดผลกระทบจากการพนันออนไลน์

2. เพื่อให้หน่วยงาน องค์กรที่เกี่ยวข้องมีแนวปฏิบัติที่ชัดเจนว่าควรดำเนินการอะไรก่อน หลัง ทำกับใคร และทำอะไร
3. เพื่อให้การดำเนินงานลดผลกระทบจากการพนันออนไลน์เป็นไปอย่างมีกระบวนการ ขั้นตอน และช่วยสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน

4. นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง

การพนันออนไลน์ (Online gambling) หมายถึง การเล่นพนันโดยผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ซึ่งถูกพัฒนามาจากการเล่นตามบ่อนคาสิโน ที่มีเกมพนันออนไลน์ต่าง ๆ ให้ผู้เล่นเข้าไปเลือกใช้บริการ ตัวอย่างเช่น การเล่นโป๊กเกอร์ออนไลน์ การพนันด้านกีฬาและการพนันฟุตบอล หรือการเล่นบิงโกออนไลน์ หรือ คาสิโนออนไลน์ ที่สามารถเล่นเกมคาสิโน เช่น รูเล็ต แบล็กแจ็ก ปาจิงโกะ เป็นต้น ผู้เล่นรู้สึกเหมือนได้เล่นเกมพนันอยู่ในบ่อนพนันจริง ๆ ซึ่งการเล่นพนันออนไลน์ผู้เล่นสามารถเล่นได้หลายช่องทาง ทุกเวลา ผ่านทางคอมพิวเตอร์หรือโทรศัพท์มือถือเพียงแค่มือถืออินเทอร์เน็ต

การคุ้มครองเด็ก หมายถึง การป้องกันและปกป้องเด็กจากความรุนแรง การถูกแสวงหาประโยชน์ การละเลยทอดทิ้ง หรือรูปแบบการกระทำต่าง ๆ ที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบด้านลบต่อร่างกายและจิตใจ การพัฒนา และศักดิ์ศรีของเด็ก

เด็ก หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ แต่ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส

เยาวชน หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุเกินกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์แต่ไม่เกินยี่สิบห้าปีบริบูรณ์ ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส

การขยายเครือข่ายการดำเนินงาน หมายถึง หน่วยงานภาครัฐ เอกชน ภาคประชาชน ที่มีความตระหนักและต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการป้องกันและลดผลกระทบจากการพนันออนไลน์ เช่น สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด หน่วยงานด้านสาธารณสุข สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถาบันการศึกษาทุกระดับ สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัด สถานีตำรวจภูธร เป็นต้น

อีสปอร์ต (Esports) หมายถึง การแข่งขันกีฬาแบบอิเล็กทรอนิกส์ เป็นกีฬาประเภทบุคคลหรือทีมชนิดหนึ่ง กรมกีฬาได้จัด Esport เป็นส่วนหนึ่งของกีฬาที่เกี่ยวกับกับการแข่งขันวิดีโอเกม โดยมีการแข่งตามประเภทของวิดีโอเกม เช่น เกมวางแผนการรบ เกมต่อสู้ เกมยิงมุมมองบุคคลที่หนึ่ง โมบา การแข่งขันนั้นแบ่งออกเป็นระดับสมัครเล่น กึ่งอาชีพ และระดับมืออาชีพ รวมถึงมีรายการแข่งขันและลีกต่าง ๆ เช่นเดียวกับกีฬาทั่วไป

5. เนื้อหาในคู่มือ

เนื้อหาในคู่มือ ประกอบด้วย

- ส่วนนำ ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของคู่มือ ขอบเขตของคู่มือ ประโยชน์ของคู่มือ นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง เนื้อหาในคู่มือ แนวปฏิบัติก่อนใช้คู่มือ
- แนวปฏิบัติที่ดีในการดำเนินงานขยายภาคีเครือข่ายเพื่อลดผลกระทบจากการพนันออนไลน์ สำหรับสำนักงานวัฒนธรมจังหวัด ประกอบด้วย สถานการณ์พนันออนไลน์ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้คู่มือ และแนวปฏิบัติที่ดีในการดำเนินงานขยายภาคีเครือข่ายเพื่อลดผลกระทบจากการพนันออนไลน์ สำหรับสำนักงานวัฒนธรมจังหวัด
- ปัจจัยเงื่อนไขที่นำไปสู่ความสำเร็จ

6. แนวปฏิบัติก่อนใช้คู่มือ

หน่วยงาน องค์กร ที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานวัฒนธรมจังหวัด หน่วยงานด้านสาธารณสุข สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถาบันการศึกษาทุกระดับ สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัด สถานีตำรวจภูธร คือผู้ที่ให้นำคู่มือไปใช้ ก่อนการใช้คู่มือผู้ใช้จะต้องมีการเตรียมความพร้อมก่อน เพื่อให้สามารถนำคู่มือไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งแนวทางการเตรียมความพร้อม ดังนี้

1. ทำความเข้าใจการใช้คู่มือโดยละเอียด
2. สร้างทีมงานและกำหนดบทบาทของทีมงาน
3. ประเมินเงื่อนไขที่นำไปสู่ความสำเร็จ และแสวงหาสิ่งที่ต้องเติมเต็ม
4. พิจารณาวางแผนการดำเนินงานตามคู่มืออย่างเหมาะสมกับบริบทและสถานการณ์ของพื้นที่

ส่วนที่ 2

แนวปฏิบัติที่ดี

ในการดำเนินงานขยายภาคีเครือข่ายเพื่อ ลดผลกระทบจากการพนันออนไลน์ สำหรับสำนักงานวัฒนธรมจังหวัด

ส่วนที่ 2 ของคู่มือฉบับนี้ เป็นการแสดงให้เห็นถึงสถานการณ์ของการพนันออนไลน์ในภาพรวม จาก การสำรวจกับผู้ที่มีประสบการณ์การเล่นพนันออนไลน์ ซึ่งดำเนินการสำรวจโดยพื้นที่เครือข่าย 4 แห่ง ที่ได้เป็น คณะทำงานในพื้นที่ (Node) ประกอบด้วย 1) มหาวิทยาลัยนครพนม 2) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยา เขตปัตตานี 3) สถาบันยุวทัศน์แห่งประเทศไทย และสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย และ 4) มูลนิธิ สถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่นอีสาน ในปี 2562 กลุ่มเป้าหมายที่จะนำคู่มือไปใช้ และแนวปฏิบัติที่ดีในการ ดำเนินงานขยายภาคีเครือข่ายเพื่อป้องกันและลดผลกระทบจากการพนันออนไลน์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. สถานการณ์การพนันออนไลน์

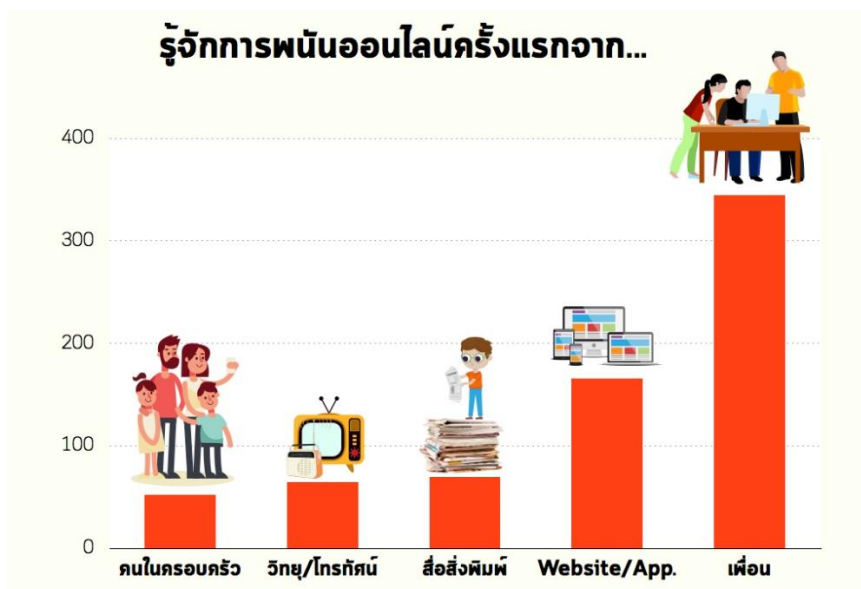
การนำเสนอภาพสถานการณ์การพนันออนไลน์ เป็นการฉายภาพให้เห็นสถานการณ์การพนันใน ภาพรวมที่มาจากการสำรวจโดยแบบสอบถามที่ทำการสำรวจกับกลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีประสบการณ์ในการ เล่นการพนัน จำนวนทั้งสิ้นจำนวน 759 คน แบ่งเป็นเพศชาย 476 คน และเพศหญิง 283 คน โดยใช้ แบบสอบถามออนไลน์และการแจกแบบสอบถามผ่านคณะทำงานในพื้นที่ (Node) ในแต่ละพื้นที่ที่กระจายอยู่ ทุกภูมิภาคของประเทศไทย ซึ่งสามารถจำแนกเป็นร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามตามปัจจัยส่วนบุคคลได้ ดังรายละเอียดในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

สถานภาพ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	476	62.71
หญิง	283	37.29

สถานภาพ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ช่วงอายุ		
น้อยกว่า 10 ปี	15	1.98
11 – 15 ปี	175	23.06
16 – 20 ปี	495	65.22
21 – 25 ปี	65	8.56
มากกว่า 25 ปี	9	1.19
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	111	14.62
มัธยมศึกษาตอนต้น	156	20.55
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	285	37.55
อนุปริญญา/ปวส.	147	19.37
อุดมศึกษา	45	5.93
อื่น ๆ (ประกอบอาชีพ)	15	1.98
ภาพรวม	759	100.00

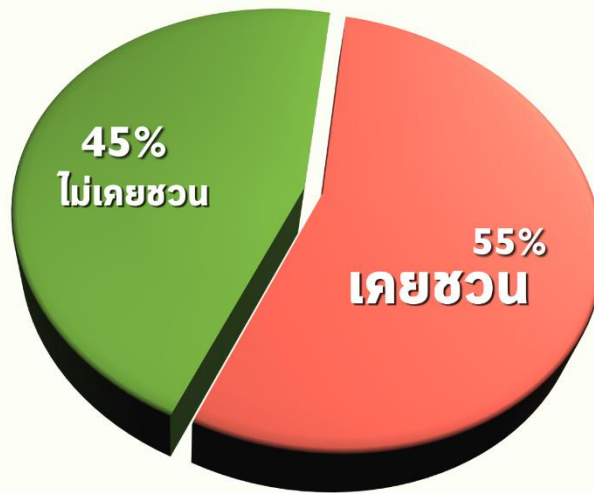
ผลจากการสำรวจผู้ที่มีประสบการณ์การเล่นพนันออนไลน์พบผลที่น่าสนใจในหลายประเด็น เช่น ผู้ที่มีส่วนที่ทำให้เด็กและเยาวชนรู้จักการพนันออนไลน์ครั้งแรก อิทธิพลของบุคคลที่ส่งผลต่อการเล่นการพนันออนไลน์ของเด็กและเยาวชน

ภาพประกอบ 1 ผลการสำรวจอิทธิพลของบุคคลที่ส่งผลต่อการรู้จักพนันออนไลน์ครั้งแรก

เพื่อนเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลสูงมากต่อการเข้าไปสู่วงจรแห่งการพนันออนไลน์ คณะทำงานในพื้นที่ (Node) ตระหนักและเห็นความสำคัญตรงประเด็นนี้จึงได้มีการดำเนินการจัดกิจกรรมที่เน้นย้ำถึงการให้ความสำคัญกับเด็กและเยาวชนผ่านเด็กและเยาวชนด้วยกันเอง เช่น กิจกรรมเพื่อนเตือนเพื่อน เป็นต้น

ชวนเพื่อนหรือคนรู้จักเล่นพนันออนไลน์

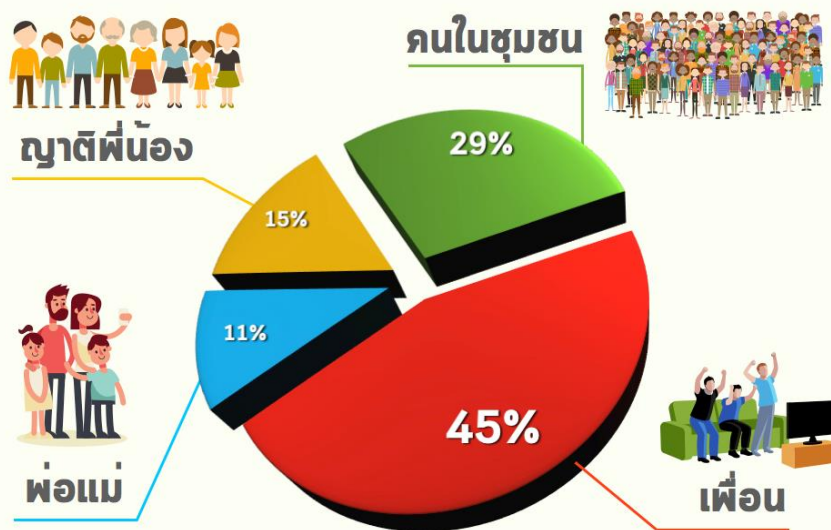

จากจำนวนผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 759 คน
ที่เคยเล่นการพนันออนไลน์ ในจำนวนนี้มี**มากกว่าครึ่ง**
ชวนเพื่อนหรือคนรู้จักเล่นพนันออนไลน์

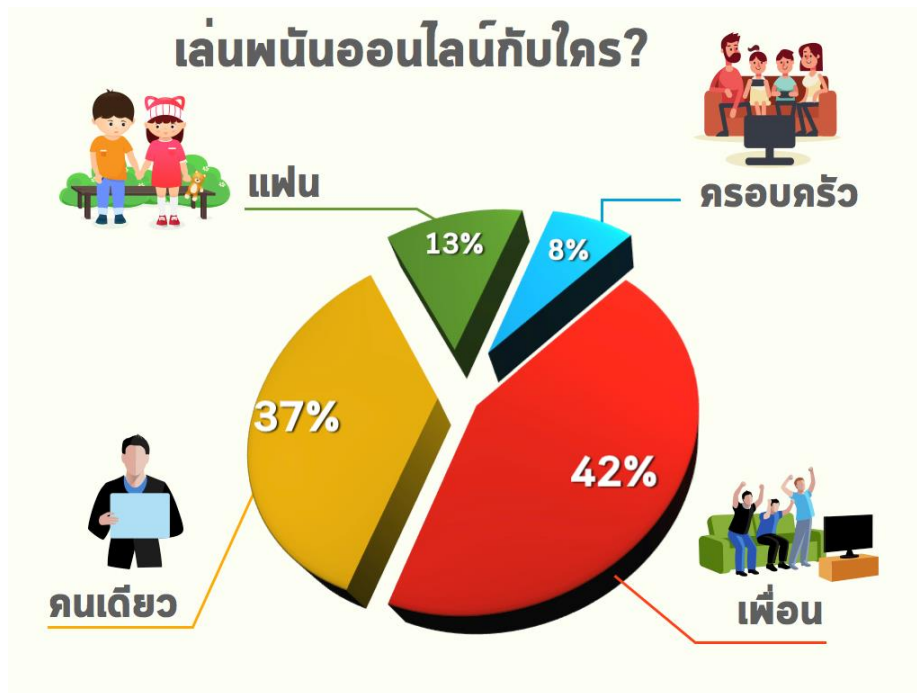
ภาพประกอบ 2 อิทธิพลของเพื่อนที่มีต่อการเล่นพนันออนไลน์

ผลการสำรวจสะท้อนให้เห็นถึงอิทธิพลของเพื่อนที่มีต่อการเล่นพนันออนไลน์ ซึ่งเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่จะเห็นเพื่อนๆ เล่นการพนัน และการเล่นการพนันส่วนใหญ่ก็เล่นกับเพื่อนๆ ด้วยเช่นกัน

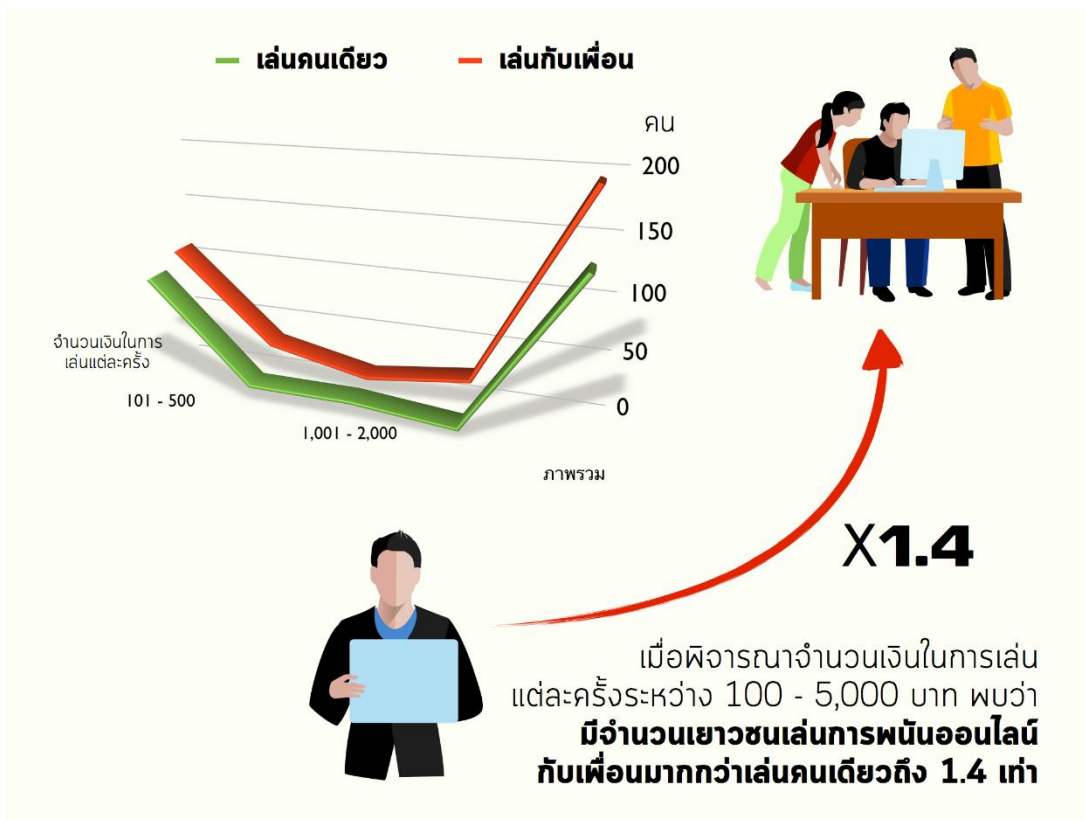
คนรอบข้างที่เล่นการพนันออนไลน์

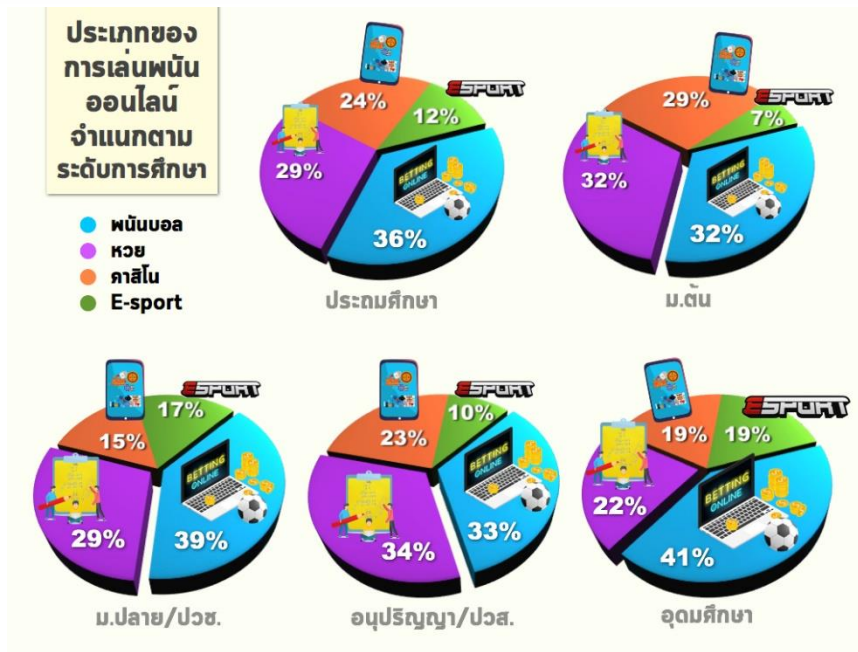
ภาพประกอบ 3 ผลการสำรวจบุคคลรอบข้างที่เล่นพนันออนไลน์

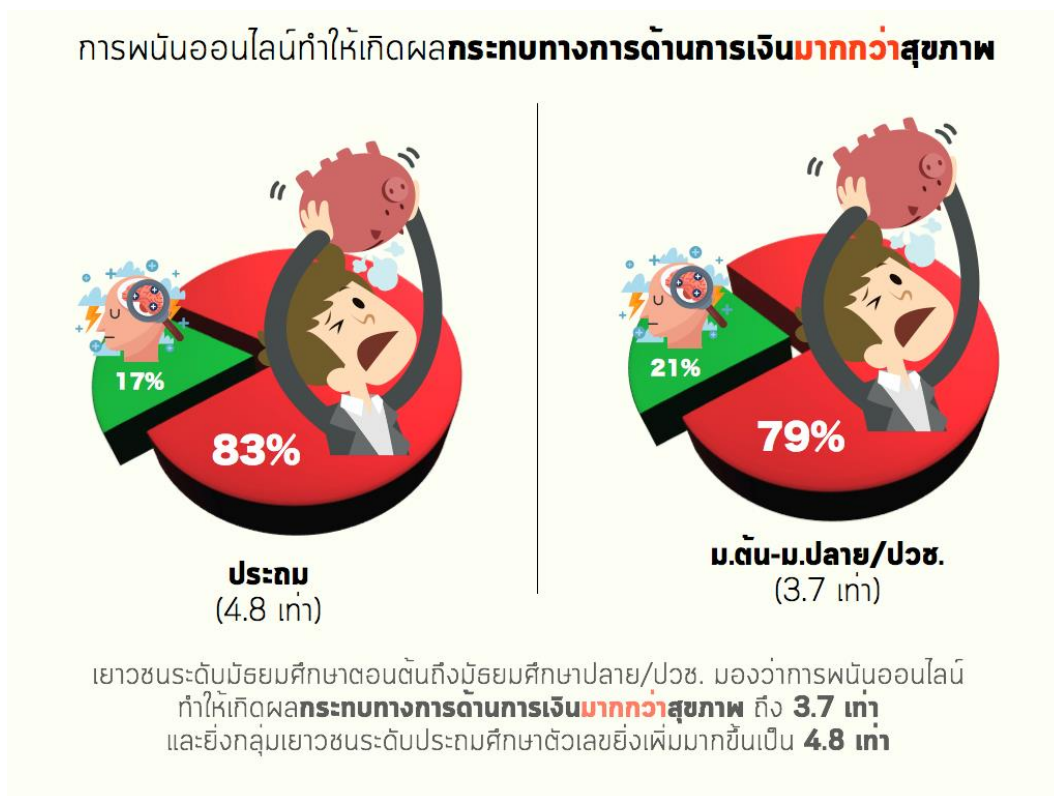
ภาพประกอบ 4 ผลการสำรวจลักษณะการเล่นพนันออนไลน์

ภาพประกอบ 5 ผลการสำรวจจำนวนเงินที่ใช้เล่นพนันออนไลน์

ภาพประกอบ 6 ผลการสำรวจประเภทของการเล่นพนันออนไลน์จำแนกตามระดับการศึกษา

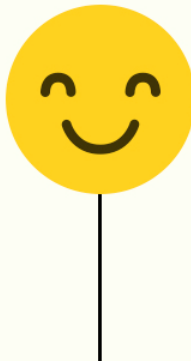

ภาพประกอบ 7 ผลการสำรวจผลกระทบจากพนันออนไลน์จำแนกตามระดับการศึกษา

ข้อค้นพบจากภาพประกอบนี้ เป็นการเน้นย้ำว่าเด็กและเยาวชนยังไม่ได้รับรู้ว่าการพนันออนไลน์จะทำให้เกิดผลกระทบด้านสุขภาพ ดังนั้น จึงได้ออกแบบกิจกรรมที่มีการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและส่งต่อองค์ความรู้ “การพนันเป็นปัจจัยเสี่ยงสุขภาพ” ไปสู่เด็กและเยาวชน

“ ผู้ให้ข้อมูลรับรู้ว่าการ เล่นพนันออนไลน์ ก่อให้เกิดปัญหาหากับตัวเองอยู่ใน **ระดับน้อย** ”

การประเมิน	ระดับพฤติกรรมหรือความรู้สึก จำนวน (ร้อยละ)				M	S.D.	แปลผล
	ไม่เคย	บางครั้ง	บ่อยครั้ง	แทบทุกครั้ง			
1. ฉันเคยเล่นพนันออนไลน์โดยใช้เงินจำนวนมากกว่าที่จะจ่ายได้ยอมเสียพนัน	375 (49.34)	221 (29.12)	102 (13.44)	61 (8.04)	1.80	0.95	น้อย
2. ฉันต้องเงินจำนวนมากจนพนันออนไลน์นี้ถึงกับความตื่นตัวมากขึ้น	358 (47.17)	168 (22.13)	181 (23.85)	52 (6.85)	1.90	0.99	น้อย
3. ฉันมักจะทานกัญชาไปเล่นพนันออนไลน์เพื่อมีเงินโดยหวังว่าจะนำเงินคืนไปใช้กับกิน	347 (45.72)	208 (27.40)	143 (18.84)	61 (8.04)	1.89	0.99	น้อย
4. ฉันเคยยืมเงินเพื่อนหรือขายสินทรัพย์บางอย่างเพื่อให้ได้เงินมาเล่นพนันออนไลน์	442 (58.23)	194 (25.56)	95 (12.52)	28 (3.69)	1.62	0.85	น้อย
5. ฉันเคยรู้สึกว่ามีปัญหาเกี่ยวกับการพนันออนไลน์	381 (50.2)	238 (31.36)	111 (14.62)	29 (3.82)	1.72	0.86	น้อย
6. การพนันออนไลน์ทำให้ฉันคิดปัญหาสุขภาพรวมถึงความเครียดความโกรธ	366 (48.22)	217 (28.59)	126 (16.60)	50 (6.59)	1.82	0.96	น้อย
7. มีคนกล่าวถึงฉันว่ามีปัญหาเกี่ยวกับการพนันออนไลน์	448 (59.03)	188 (24.77)	92 (12.12)	31 (4.08)	1.61	0.87	น้อย
8. การพนันออนไลน์ทำให้ฉันมีปัญหาการเงินหรือหนี้สินในบ้าน	405 (53.36)	170 (22.40)	105 (13.83)	79 (10.41)	1.81	1.03	น้อย
9. ฉันรู้สึกผิดเกี่ยวกับการเล่นพนันออนไลน์ต่อตนเองหรือสิ่งที่ความหมายหลัง	335 (44.14)	166 (21.87)	147 (19.37)	111 (14.62)	2.04	1.13	น้อย
ภาพรวม					1.80	0.75	น้อย

ไม่ได้รู้สึกว่
มีคนกล่าวถึงว่า **ตนเอง**
เป็นผู้มีปัญหาเกี่ยวกับการ
พนันออนไลน์

ไม่รู้สึกว่าเป็นปัญหา
เมื่อต้องหยิบยืมเงิน หรือ
ขายสิ่งของเพื่อให้ได้เงิน
มาเล่นพนันออนไลน์

ภาพประกอบ 8 ผลการสำรวจการรับรู้ถึงผลกระทบจากพนันออนไลน์

ข้อค้นพบนี้ทำให้ทราบว่าเด็กและเยาวชนผู้เล่นการพนันออนไลน์มีการรับรู้ถึงผลกระทบจากการพนันออนไลน์อยู่ในระดับน้อย บางอย่างที่น่าจะเป็นเรื่องที่ไม่เหมาะสมแต่เด็กและเยาวชนกลับบอกว่าไม่เป็นปัญหา เช่น การยืมเงินเพื่อนหรือการขายทรัพย์สินมาเล่นการพนันออนไลน์ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนกลุ่มนี้ยังขาดการรับรู้และตระหนักถึงผลกระทบจากการพนัน จึงจำเป็นที่คณะทำงานในพื้นที่ (Node) จะได้ออกแบบกิจกรรมที่สะท้อนและพยายามชี้ให้เห็นถึงความไม่ถูกต้อง เหมาะสม ความไม่สมเหตุผลในทางความคิด โดยเชื่อมโยงกับวิถีชีวิต วัฒนธรรมประเพณี ตลอดจนหลักธรรมคำสอนศาสนา เพื่อสร้างการรับรู้และเสริมสร้างความตระหนักถึงผลกระทบจากการพนันออนไลน์

2. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้คู่มือ

คู่มือฉบับนี้ เป็นคู่มือในการปฏิบัติงานเพื่อลดผลกระทบจากการพนันออนไลน์ สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด หน่วยงานด้านสาธารณสุข สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถาบันการศึกษาทุกระดับ สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัด สถานีตำรวจภูธร ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการดำเนินงานส่งเสริมและพัฒนากลไกการขับเคลื่อนนโยบายลดผลกระทบจากการพนันออนไลน์ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของเด็กและเยาวชนเกี่ยวกับประเด็นการลดผลกระทบจากการพนันออนไลน์ ทั้งในมิติของการศึกษาสถานการณ์พนันออนไลน์ การดำเนินกิจกรรมเพื่อลดผลกระทบจากการพนันออนไลน์ และการติดตามประเมินผล

3. แนวปฏิบัติที่ดีในการดำเนินงานขยายภาคีเครือข่ายเพื่อลดผลกระทบจากการพนันออนไลน์

จากการดำเนินงานขยายภาคีเครือข่ายเพื่อลดผลกระทบจากการพนันออนไลน์ จากบทเรียนการดำเนินงานของโครงการ “กระบวนการขับเคลื่อนกลไกความร่วมมือเพื่อการลดผลกระทบจากการพนันออนไลน์ของเด็กและเยาวชนในและรอบสถานศึกษา จังหวัดอุบลราชธานีและจังหวัดอำนาจเจริญ” ได้แนวปฏิบัติที่ดีในการดำเนินงานขยายภาคีเครือข่ายเพื่อลดผลกระทบจากการพนันออนไลน์ ดังนี้

1. สร้างทีมงาน

การสร้างทีมงานช่วยให้การขับเคลื่อนการดำเนินงานขยายภาคีเครือข่ายเพื่อลดผลกระทบจากการพนันออนไลน์สามารถดำเนินไปอย่างเข้มแข็ง ขั้นตอนในการสร้างทีมงาน ดังนี้

- 1) ระดมความคิดเห็นร่วมกัน เพื่อทบทวนเป้าหมาย บทบาท
- 2) วิเคราะห์กลุ่มเป้าหมาย และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งระดับหน่วยงานและระดับบุคคล โดยพิจารณาจากลักษณะของหน่วยงาน ภารกิจที่เกี่ยวข้อง แคนนำหรือบุคคลที่มีความสนใจในประเด็นการป้องกันและลดผลกระทบจากการพนันออนไลน์
- 3) สร้างความเข้าใจแก่คณะทำงานและภาคีเครือข่ายถึงแนวทางการดำเนินงานเพื่อป้องกันและลดผลกระทบจากการพนันออนไลน์
- 4) วางแผนการดำเนินงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและภาคีเครือข่าย

2. ทำความเข้าใจสถานการณ์พนันออนไลน์ในพื้นที่

การทำความเข้าใจสถานการณ์พนันออนไลน์มีความสำคัญและจำเป็นสำหรับการดำเนินกิจกรรมใด ๆ ในพื้นที่ ทั้งนี้ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นปัจจุบันและข้อมูลเชิงลึก แนวทางในการสำรวจสถานการณ์การพนันออนไลน์ ดังนี้

1) กำหนดเป้าหมายของการสำรวจสถานการณ์

- กำหนดวัตถุประสงค์ของการสำรวจ
- ขอบเขตของการสำรวจ ได้แก่ เนื้อหาที่จะทำการสำรวจ กลุ่มเป้าหมาย พื้นที่ ระยะเวลา

2) กำหนดเครื่องมือและวิธีการสำรวจ

การออกแบบเครื่องมือและวิธีการสำรวจสถานการณ์ที่เหมาะสม ทั้งในมิติของเนื้อหา กลุ่มเป้าหมายที่จะทำการสำรวจ และบริบทที่เกี่ยวข้อง จะช่วยให้สามารถตอบวัตถุประสงค์ของการสำรวจข้อมูล และสามารถนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ต่อได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรม เครื่องมือและวิธีการสำรวจข้อมูลสถานการณ์ในพื้นที่สามารถทำได้หลายแบบ เช่น การศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง แบบสำรวจสถานการณ์พนันออนไลน์ การสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกตสถานการณ์ เป็นต้น ซึ่งลักษณะของเครื่องมือแต่ละประเภทช่วยสะท้อนข้อมูลสถานการณ์ที่เกิดขึ้นแตกต่างกัน ดังต่อไปนี้

ตาราง 2 ตัวอย่างเครื่องมือและวิธีดำเนินการเก็บข้อมูลสถานการณ์พนันออนไลน์

เครื่องมือ	วิธีการเก็บข้อมูล	การวิเคราะห์ข้อมูล	ลักษณะของข้อมูลที่ได้
เอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง	สังเคราะห์เอกสาร	การวิเคราะห์เนื้อหา	ข้อมูลสถานการณ์ที่ผ่านมา
แบบสำรวจสถานการณ์การพนันออนไลน์	เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม	วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เช่น หาค่าเฉลี่ย ร้อยละ เปรียบเทียบความสัมพันธ์ เป็นต้น	ข้อมูลเชิงสถิติ
แนวคำถามการสัมภาษณ์	การสัมภาษณ์	การวิเคราะห์เนื้อหา	ข้อมูลเชิงลึก ความคิด ความเชื่อ ความรู้สึก

ตัวอย่างเครื่องมือการสำรวจสถานการณ์การพนันออนไลน์

แบบสำรวจสถานการณ์การพนันออนไลน์

เรียน ท่านผู้ตอบแบบสำรวจ

แบบสำรวจเกี่ยวกับสถานการณ์การพนันออนไลน์ ฉบับนี้มีทั้งหมด 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสำรวจ ตอนที่ 2 แบบสำรวจเกี่ยวกับพฤติกรรมการพนันออนไลน์ และตอนที่ 3 แบบสำรวจเกี่ยวกับผลกระทบจากการพนันออนไลน์ โดยมีความประสงค์ขอความร่วมมือจากท่านตอบแบบสำรวจนี้ให้ครบทุกข้อและครบทุกตอน โดยขอความกรุณาตอบให้ตรงตามสภาพความเป็นจริง

คณะทำงานจึงขอความอนุเคราะห์และความร่วมมือจากท่าน เพื่อเสียสละเวลาอันมีค่าตอบแบบสำรวจฉบับนี้ ความสมบูรณ์ของคำตอบที่ได้รับจากท่านจะมีคุณค่ายิ่งต่อผลการศึกษาคั้งนี้ และขอให้ท่านเชื่อมั่นว่าทุกคำตอบของท่านจะถูกเก็บเป็นความลับเพื่อประโยชน์ในการศึกษา และจะนำมาเพื่อการวิเคราะห์ในภาพรวมเท่านั้น การตอบแบบสำรวจจะไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อภาระหน้าที่และความรับผิดชอบของท่าน ซึ่งผลการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการลดผลกระทบจากการพนันออนไลน์ในอนาคตต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสำรวจ

1. เพศ

ชาย

หญิง

อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

2. อายุ ..... ปี

3. ระดับการศึกษา

มัธยมศึกษาตอนต้น

มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.

อนุปริญญา/ปวส.

อุดมศึกษา

กำลังศึกษา (โปรดระบุ) .....

4. ปัจจุบันอาศัยอยู่กับ

พ่อ

แม่

พ่อแม่

ญาติ

อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

5. ความถี่ในการเล่นพนันออนไลน์

เล่นทุกวัน

สัปดาห์ละ 2 - 3 ครั้ง

เดือนละครั้ง

6. จำนวนทรัพย์สินที่เคยเล่นสูงสุด (โปรดระบุ) .....บาท

ตอนที่ 2 แบบสำรวจเกี่ยวกับพฤติกรรมการพนันออนไลน์

คำชี้แจง โปรดตอบคำถามตามความเป็นจริงมากที่สุด และโปรดตอบให้ครบทุกข้อ

1. ท่านรู้จักการพนันออนไลน์ครั้งแรกจากแหล่งใด

☐ จากเพื่อน	☐ จากคนในครอบครัว	☐ จาก Internet	☐ จากสื่อสิ่งพิมพ์
☐ จากสื่อวิทยุ/โทรทัศน์	☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ)		
2. ท่านเคยชักชวนเพื่อนหรือคนรู้จักเล่นพนันออนไลน์หรือไม่

☐ เคย	☐ ไม่เคย
------------------------------	---------------------------------
3. ประเภทของการพนันออนไลน์ที่ท่านเล่น (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ พนันฟุตบอลออนไลน์	☐ หวยออนไลน์	☐ คาสสิโนออนไลน์
☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ)		
4. สาเหตุการเล่นพนันออนไลน์ของท่าน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ คลายความเครียด	☐ ความอยากรู้อยากลอง	☐ เพื่อความสนุกสนาน ชอบลุ้นและตื่นเต้น
☐ หวังรวยทางลัด	☐ เล่นตามเพื่อนหรือคนใกล้ชิด	☐ เล่นเป็นอาชีพ
☐ ชอบการเสี่ยงโชค		
☐ เหตุผลอื่น ๆ (โปรดระบุ)		
5. ช่วงเวลาที่เล่นการพนันออนไลน์ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ มีการแข่งขันกีฬาระดับชาติ	☐ มีการแข่งขันกีฬาระดับนานาชาติ
☐ ช่วงที่มีเพื่อนเล่นด้วย	☐ เวลาว่าง
☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ)	
6. สถานที่ที่ท่านเล่นการพนันออนไลน์

☐ บ้านตนเอง	☐ หอพัก	☐ บ้านเพื่อน
☐ ร้านบริการ Internet	☐ ทุกที่ที่มีสัญญาณ Internet	
☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ)		
7. แหล่งทรัพย์สินที่นำมาเล่นการพนันออนไลน์ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ จากคนในครอบครัว	☐ เงินเก็บ	☐ จากการยืมเพื่อน/คนรู้จัก
☐ จากการทำงานพิเศษ	☐ เงินที่ได้จากการเล่นการพนันออนไลน์ที่ผ่านมา	
☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ)		
8. ค่าใช้จ่ายในการเล่นการพนันออนไลน์ของท่านโดยเฉลี่ยแต่ละครั้ง

☐ ต่ำกว่า 300 บาท	☐ 301 - 500 บาท	☐ 501 - 1,000 บาท
☐ 1,001 - 2,000 บาท	☐ 2,001 - 5,000 บาท	☐ มากกว่า 5,000 บาท
9. จำนวนเงินที่เคยเล่นได้สูงสุด ..... บาท
10. จำนวนเงินที่เคยเสียสูงสุด ..... บาท

11. คนรอบข้างของท่านที่เล่นการพนันออนไลน์ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- เพื่อน   สมาชิกในครอบครัว
 เพื่อนบ้าน   ญาติพี่น้อง
 อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

12. ลักษณะการเล่นการพนันออนไลน์

- เล่นคนเดียว   เล่นเป็นกลุ่มกับเพื่อน
 เล่นกับคนในครอบครัว   เล่นกับเพื่อนบ้าน
 อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

13. ท่านทำอะไรเมื่อเสียเงินจากการพนันออนไลน์จำนวนมาก

- เลิกเล่นชั่วคราว   ลดจำนวนเงินที่เล่นลง   ยืมเงินคนอื่นมาเล่น
 เล่นเท่าเดิม   เพิ่มจำนวนเงินที่เล่นให้มากขึ้น
 อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

14. เมื่อท่านมีปัญหาเรื่องเงินจากการเล่นการพนันออนไลน์ ท่านแก้ปัญหาอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ยืมเพื่อนหรือคนใกล้ชิด   ขอจากผู้ปกครอง
 กู้เงินนอกระบบ   ขาย/จำหน่ายทรัพย์สิน
 อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

ตอนที่ 3 แบบสำรวจเกี่ยวกับผลกระทบจากการพนันออนไลน์

คำชี้แจง โปรดตอบคำถามตามความเป็นจริงมากที่สุด และโปรดตอบให้ครบทุกข้อ

1. ท่านได้รับผลกระทบจากการเล่นพนันออนไลน์ด้านใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ด้านการเรียน   ด้านการเงิน   ด้านครอบครัว
 ด้านจิตใจ   ด้านสุขภาพ   ด้านสังคม
 ด้านอื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

2. การเล่นพนันออนไลน์มีผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายของท่านอย่างไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ไม่มีผลกระทบ   ค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น   เงินไม่พอใช้
 ขอผู้ปกครองเพิ่ม   ทหารายได้เสริม   ต้องยืมเงินจากเพื่อนมาใช้จ่าย
 อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

3. การเล่นพนันออนไลน์ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของครอบครัวของท่านด้านใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ไม่ส่งผลกระทบ   ครอบครัวมีหนี้สินเพิ่มขึ้น   ครอบครัวมีรายได้สูงขึ้น
 ครอบครัวรักกันมากขึ้น   ครอบครัวทะเลาะกัน   อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

4. การเล่นพนันออนไลน์มีผลกระทบต่อสุขภาพของท่านด้านใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ไม่มีผลกระทบ   เกิดผลเสียต่อสายตา   เครียด/กังวล
 นอนไม่หลับ   อารมณ์ฉุนเฉียว   ร่างกายอ่อนเพลีย
 อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

5. การพนันมีผลต่อการเรียนของท่านอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ไม่มีผลกระทบ   ส่งการบ้านไม่ทัน   มาเรียนสาย
- สมาธิสั้น   เรียนไม่ทันเพื่อน   ผลการเรียนตก
- อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....
6. การเล่นเกมพนันออนไลน์มีผลต่อการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ไม่มีผล   ปลีกตัวจากสังคม   เก็บตัวอยู่คนเดียว   ห่างจากเพื่อน
- อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....
7. ท่านเคยถูกลงโทษจากการเล่นเกมพนันออนไลน์หรือไม่
- เคย   ไม่เคย
8. เคยมีคนตักเตือนท่านเกี่ยวกับการเล่นเกมพนันออนไลน์หรือไม่
- เคย   ไม่เคย
9. ท่านคิดว่าการพนันออนไลน์ก่อให้เกิดผลกระทบต่อส่วนรวมหรือไม่
- ไม่ส่งผลกระทบ
- ส่งผลกระทบ (โปรดระบุสิ่งที่ท่านคิดว่าเป็นผลกระทบ โดยสามารถระบุได้มากกว่า 1 ข้อ)
- เกิดอาชญากรรม
- คนในสังคมทะเลาะกัน
- เกิดการลักขโมย
- เศรษฐกิจของประเทศดีขึ้น
- อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....
10. การมีพนันออนไลน์ส่งผลต่อชุมชนที่ท่านอยู่อย่างไรบ้าง
- คนคุยกันน้อยลง
- เกิดการมั่วสุมกันในชุมชน
- เกิดอาชญากรรมในชุมชนเพิ่มขึ้น
- อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

หมายเหตุ ผู้ที่จะนำแบบสำรวจไปใช้สามารถปรับเปลี่ยนข้อความให้เหมาะสมกับบริบทพื้นที่และกลุ่มเป้าหมายที่ทำการสำรวจ

ภาพประกอบ 9 ตัวอย่างแบบสำรวจสถานการณ์พนันออนไลน์

ตัวอย่างแนวคำถามการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อศึกษาสถานการณ์การพนันออนไลน์

ตาราง 3 ตัวอย่างแนวคำถามการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อศึกษาสถานการณ์การพนันออนไลน์

แนวคำถาม	บันทึกคำตอบ
การพนันออนไลน์ในความคิดของท่านคืออะไร และมีอะไรบ้างที่เรียกว่าพนันออนไลน์	
ท่านรู้จักพนันออนไลน์ได้อย่างไร	
เครื่องมือ/อุปกรณ์ ที่ใช้ในการเล่นพนันออนไลน์มีอะไรบ้าง และสำคัญอย่างไร	
สถานการณ์พนันออนไลน์รอบตัวท่านในปัจจุบันเป็นอย่างไร	
ในความคิดเห็นของท่าน การพนันออนไลน์ส่งผลกระทบต่ออย่างไรบ้าง	
ท่านเคยประสบปัญหาเกี่ยวกับพนันออนไลน์หรือไม่ หากเคยท่านประสบปัญหาอย่างไร	
แนวทางในการป้องกันหรือแก้ปัญหาพนันออนไลน์ในมุมมองของท่านเห็นว่าควรเป็นอย่างไร	

หมายเหตุ เครื่องมือในการเก็บข้อมูลสถานการณ์ควรเลือกใช้ และปรับให้เหมาะสมกับสถานการณ์บริบทของพื้นที่ และการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์

3. วิเคราะห์สถานการณ์และค้นหาแนวทางการปฏิบัติการขยายภาคีเครือข่ายในการลดผลกระทบจากการพนันออนไลน์

การวิเคราะห์สถานการณ์ เป็นการดำเนินการเพื่อนำไปสู่แนวทางการกำหนดกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม แนวทางการวิเคราะห์สถานการณ์ดังนี้

1. วิเคราะห์สถานการณ์อย่างรอบด้าน เช่น ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพนันออนไลน์ ประเภทของพนันออนไลน์ในพื้นที่ สถานการณ์การเล่น ผลกระทบจากพนันออนไลน์ กลุ่มที่เล่นพนันออนไลน์ สาเหตุการเล่นพนันออนไลน์ เป็นต้น
2. จัดกลุ่มของข้อมูล และเรียงลำดับความสำคัญของสถานการณ์ปัญหา
3. คืบข้อมูลแก่ภาคีเครือข่ายและพื้นที่

4. กำหนดแนวทางการแก้ปัญหาอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ เช่น การส่งเสริม การรู้เท่าทันและเฝ้าระวังสื่อออนไลน์ที่จะนำไปสู่พนันออนไลน์ในสถานศึกษา การเผยแพร่ข้อมูลในรูปแบบ ต่างๆ อย่างเหมาะสม เช่น อินโฟกราฟฟิก คลิปวิดีโอ เป็นต้น

5. กำหนดกิจกรรมที่จะดำเนินการเพื่อแก้ปัญหา โดยคำนึงถึงความเหมาะสมของพื้นที่ ดำเนินการ กลุ่มเป้าหมาย วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ และปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

6. กำหนดขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม ระยะเวลา วัสดุอุปกรณ์ที่ต้องใช้ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ แต่ละกิจกรรมอย่างชัดเจน

7. กำหนดตัวชี้วัดหรือผลที่คาดว่าจะได้รับจากการดำเนินกิจกรรม ทั้งผลลัพธ์ระยะสั้น และระยะยาว

8. กำหนดแนวทางการประเมินผลการดำเนินกิจกรรม

4. การดำเนินกิจกรรมเพื่อขยายภาคีเครือข่ายในการลดผลกระทบจากการพนันออนไลน์

4.1 ขยายเครือข่ายการทำงานลดผลกระทบจากการพนันออนไลน์

สามารถดำเนินการได้หลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ปัญหา บริบทของพื้นที่ และ กลุ่มเป้าหมายที่ต้องการเข้าไปสร้างความรู้ความเข้าใจ ตัวอย่างเช่น

4.1.1 พัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ โดยหน่วยงาน องค์กรและภาคีเครือข่าย ซึ่งสามารถ ดำเนินการได้ดังนี้

1) วางแผนการดำเนินงานร่วมกับภาคีเครือข่าย

2) คัดเลือกข้อมูลสำหรับการจัดทำสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ โดยพิจารณาข้อมูลที่มีความ น่าสนใจ เพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้รับสาร

3) กำหนดรูปแบบการนำเสนอสื่อ

4) เผยแพร่สื่อสู่สาธารณะ

4.1.2 การสร้างหรือพัฒนาพื้นที่ต้นแบบในการเรียนรู้ เพื่อการขยายเครือข่ายการเฝ้าระวังใน การป้องกันและลดผลกระทบจากการพนันออนไลน์ของเด็กและเยาวชนในพื้นที่สถานศึกษาโดยความร่วมมือ ของหน่วยงาน องค์กร ที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด หน่วยงานการศึกษา หน่วยงานสาธารณสุข นักวิชาการในมหาวิทยาลัย องค์กรภาคประชาสังคม โดยเน้นการบูรณาการเข้ากับภารกิจของหน่วยงาน การ ดำเนินการสามารถทำได้ ดังนี้

1) พัฒนาแกนนำที่เกี่ยวข้อง ทั้งบุคลากรทางการศึกษา และแกนนำนักศึกษา

2) ให้ผู้เกี่ยวข้องในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมหลักในการดำเนินกิจกรรมป้องกันและลด ผลกระทบจากการพนันออนไลน์ เช่น การรณรงค์ การสร้างความตระหนักของผลกระทบจากการพนัน ออนไลน์ในทุกมิติ

3) ดำเนินการให้มีศูนย์ให้คำปรึกษาและแนะแนวร่วมกับสถานพยาบาลในพื้นที่ใกล้เคียง

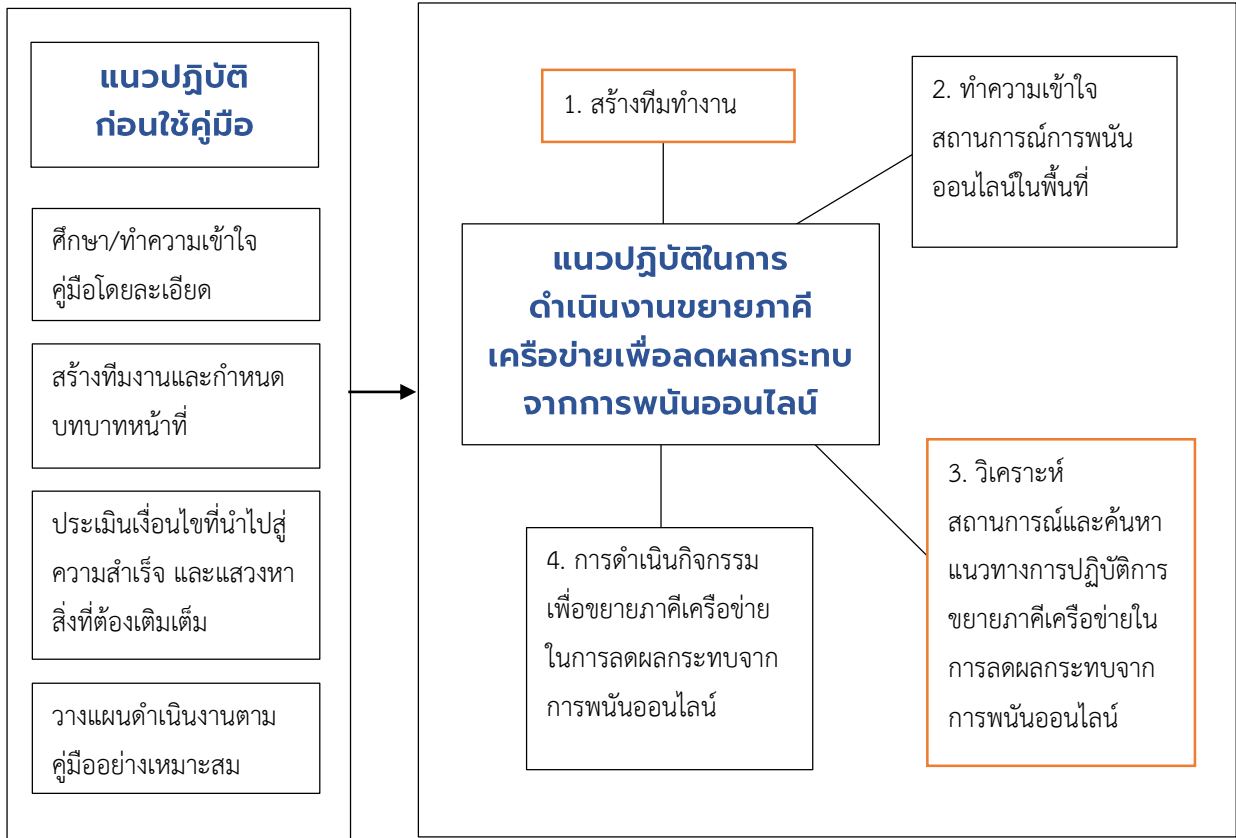

- 4) ดำเนินการเฝ้าระวังการพนันออนไลน์ในพื้นที่
- 5) ติดตามประเมินผลการดำเนินกิจกรรม

4.2 สร้างเวทีสาธารณะเพื่อสร้างการรับรู้และขยายภาคีเครือข่ายการป้องกันและลดผลกระทบจากการพนันออนไลน์

การจัดเวทีสาธารณะตามแนวทางของกระบวนการมีส่วนร่วมมีเป้าหมายเพื่อสร้างการรับรู้สถานการณ์และผลกระทบจากการพนันออนไลน์ของเด็กและเยาวชนทั้งในและนอกสถานศึกษาแก่ภาคีเครือข่าย เพื่อนำไปสู่การขยายเครือข่ายการป้องกันและลดผลกระทบจากการพนันออนไลน์ของเด็กและเยาวชนโดยการมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาครัฐ/ท้องถิ่น ภาควิชาการ ภาคประชาสังคมและภาคธุรกิจ ด้วยการเติมเต็มความรู้ “การพนันส่งผลต่อสุขภาพ” และร่วมกันหาแนวทางการป้องกันและลดผลกระทบจากการพนันออนไลน์ของเด็กและเยาวชนทั้งในและนอกสถานศึกษา การดำเนินการดังนี้

- 1) จัดเวทีสาธารณะโดยมีภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องเข้าร่วม
- 2) ชี้แจงเป้าหมายของการจัดเวทีสาธารณะ
- 3) นำเสนอผลกระทบการพนันออนไลน์ต่อสุขภาพ
- 4) นำเสนอผลการสำรวจสถานการณ์การพนันออนไลน์ และผลกระทบจากการพนันออนไลน์ของเด็กและเยาวชนทั้งในและนอกสถานศึกษา
- 5) แลกเปลี่ยนและนำเสนอแนวทางการป้องกันและลดผลกระทบจากการพนันออนไลน์ทั้งในและนอกสถานศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย

ภาพประกอบ 10 แนวปฏิบัติที่ดีในการดำเนินงานขยายภาคีเครือข่ายเพื่อลดผลกระทบจากการพนันออนไลน์
สำหรับสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด

ตัวอย่างกิจกรรมขยายภาคีเครือข่ายในการลดผลกระทบจากการพนันออนไลน์ “รู้เท่าทันและเฝ้าระวังสื่อออนไลน์ชวนเล่นพนันในสถานศึกษา”

กิจกรรม การสื่อสารประเด็นการพนันออนไลน์กับภาคีเครือข่ายเพื่อผลักดันให้เป็นประเด็นยุทธศาสตร์ของจังหวัด (กลไกคณะกรรมการเขตสุขภาพเพื่อประชาชน (กขป.) สมัชชาสุขภาพจังหวัด และเมื่อนำอยู่)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างการรับรู้สถานการณ์การพนันออนไลน์ของเด็กและเยาวชนในสถานศึกษาต่อภาคีเครือข่าย
2. เพื่อผลักดันประเด็นการพนันออนไลน์ ถูกนำไปดำเนินการร่วมกับประเด็นอื่นในระดับจังหวัด “คุณภาพชีวิตของเด็กและเยาวชน” พฤติกรรมเสี่ยงของเด็กและเยาวชน เป็นต้น

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากกิจกรรม

1. ภาคีเครือข่ายร่วมดำเนินกิจกรรมป้องกันและลดผลกระทบจากการพนันออนไลน์
2. เกิดแนวความคิดในการส่งต่อความรู้ความเข้าใจถึงผลกระทบจากการพนันออนไลน์ไปสู่ผู้อื่น

ผู้ดำเนินกิจกรรม : สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด

รูปแบบการดำเนินกิจกรรม

- จัดเวทีเสวนาและประชุมกลุ่ม

วิธีการดำเนินกิจกรรม

- ประสานงานภาคีเครือข่ายเพื่อเข้าร่วมกิจกรรม
- ฟังบรรยายจากผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในประเด็นสุขภาพเชื่อมโยงผลกระทบจากการพนันต่อสุขภาพ โดยกำหนดหัวข้อ ”อุบลราชธานีเป็นเมืองน่าอยู่และกระบวนการสมัชชาสุขภาพกับการสร้างเสริมสุขภาพะจังหวัดอุบลราชธานี”
- แบ่งกลุ่มย่อย ตามกลุ่มเป้าหมายผู้เข้าร่วม เพื่อหาประเด็นการทำงานร่วมกันทั้งส่วนราชการและภาคประชาสังคม เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเชื่อมโยงการทำงานกับการป้องกันและลดผลกระทบจากการพนันออนไลน์
- อภิปราย แลกเปลี่ยน และเชื่อมโยงกับประเด็นที่มี เพื่อยกระดับให้เป็นประเด็นสาธารณะ เช่น การพนันออนไลน์กับพัฒนาการเด็ก สื่อปลอดภัย เป็นต้น

ผลการดำเนินกิจกรรม

1. ประเด็นการพนันออนไลน์ได้รับการนำเสนอเป็นประเด็นสาธารณะ เพื่อนำไปสู่การทำงานร่วมกับภาคี เครือข่าย “สื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์สำหรับเด็กและเยาวชน ให้ห่างไกลการพนันออนไลน์”
2. ประเด็นการพนันออนไลน์ ได้รับการนำไปดำเนินการร่วมกับประเด็นอื่นในระดับจังหวัด ภายใต้ประเด็นสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์สำหรับเด็กและเยาวชนจังหวัดอุบลราชธานี โดยสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการ และนำไปบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การเฝ้าระวังและบังคับใช้กฎหมาย การให้ความรู้เรื่องสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์

ภาพประกอบ 11 กิจกรรมการสื่อสารประเด็นการพนันออนไลน์กับภาคีเครือข่ายเพื่อผลักดันให้เป็นประเด็นยุทธศาสตร์ของจังหวัด

กิจกรรม “อีสปอร์ตกับสุขภาวะเด็กและเยาวชน”

วัตถุประสงค์

เพื่อรณรงค์ให้ความเข้าใจ และสร้างความตระหนักต่อ “อีสปอร์ตกับสุขภาวะเด็กและเยาวชน”

รูปแบบการดำเนินกิจกรรม

- จัดนิทรรศการเรื่องพนันออนไลน์-อีสปอร์ต โดยแกนนำนักศึกษา
- จัดเวทีเสวนาและให้ความรู้เรื่องการพนันออนไลน์ในกลุ่มนักศึกษา โดยวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญ

และสามารถถ่ายทอดความรู้ได้อย่างน่าสนใจ

วิธีการดำเนินกิจกรรม

- แกนนำนักศึกษาร่วมกันวางแผนเพื่อดำเนินกิจกรรม
- จัดนิทรรศการเรื่องพนันออนไลน์-อีสปอร์ตของกลุ่มแกนนำนักศึกษา
- เวทีเติมเต็มความรู้-ประสบการณ์ มีผู้เชี่ยวชาญเรื่องเกมกับพนัน และเชื่อมโยงการพนันกับอีสปอร์ต
- การแข่งขันอีสปอร์ต
- การประเมินความรู้ ความเข้าใจและการเปลี่ยนแปลงที่ได้เรียนรู้จากเวทีวันนี้ของนักศึกษา

และกลุ่มแกนนำนักศึกษา

ผลการดำเนินกิจกรรม

1. แกนนำนักศึกษา

1.1 เกิดทักษะและการเรียนรู้ จากการคิดค้นวิธีการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย โดยอาศัยกิจกรรมที่กลุ่มเป้าหมายสนใจ เพื่อทำให้กลุ่มเป้าหมายเข้ามาร่วมกิจกรรม ซึ่งเป็นการสร้างความรู้ ปรับความเข้าใจในเรื่องอีสปอร์ตในมิติต่างๆ โดยได้รับฟังข้อมูลที่หลากหลาย ตั้งแต่ด้านที่เกี่ยวข้องกับกีฬา สุขภาพ การพนัน การใช้ชีวิต ตลอดจนเงื่อนไขการได้รับการคัดเลือกเป็นนักกีฬา

1.2 เกิดการเปลี่ยนทัศนคติเกี่ยวกับการพนันออนไลน์ โดยเห็นว่าการพนันออนไลน์ส่งผลกระทบต่อตนเองและสังคม ทั้งในมิติสังคมวัฒนธรรม และมิติทางเศรษฐกิจ

ภาพประกอบ 12 กิจกรรม “อีสปอร์ตกับสุขภาวะเด็กและเยาวชน”

1.3 เกิดความคิดในการพัฒนาให้เกิดการรวมกลุ่มเพื่อป้องกันและลดผลกระทบจากการพนันออนไลน์ โดยให้ความสนใจ ติดตาม เฝ้าระวังการพนันออนไลน์ การพนันกับอีสปอร์ต สถานการณ์อีสปอร์ต เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง อีกทั้งทำหน้าที่ในการเก็บข้อมูลและพัฒนากิจกรรมรูปแบบต่างๆ ในสถานศึกษาผ่านกิจกรรมการเรียนการสอนในสถานศึกษา

2. นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม

2.1 ได้รับความรู้เกี่ยวกับการพนันออนไลน์ และผลกระทบจากการพนันออนไลน์

2.2 ให้ความร่วมมือในการขยายผลความรู้เรื่องผลกระทบจากการพนันออนไลน์สู่ผู้อื่นทั้งในและนอกสถานศึกษา

ส่วนที่ 3

ปัจจัยเงื่อนไขที่นำไปสู่ความสำเร็จ

การประเมินตนเองหรือทีมงานว่ามีการดำเนินการหรือมีคุณลักษณะตามปัจจัยเงื่อนไขที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการดำเนินงานป้องกันและลดผลกระทบจากการพนันออนไลน์ตามคู่มือนี้ เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความพร้อมของทีมและสามารถประเมินได้เบื้องต้นได้ว่ายังต้องเติมเต็มส่วนใดเพื่อนำไปสู่การดำเนินงานที่ประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น โดยท่านสามารถประเมินการดำเนินงานตามปัจจัยเงื่อนไขที่นำไปสู่ความสำเร็จดังต่อไปนี้

แบบประเมินปัจจัยเงื่อนไขที่นำไปสู่ความสำเร็จในการดำเนินงานลดผลกระทบจากการพนันออนไลน์

คำชี้แจง ขอให้ท่านประเมินตนเองว่าตนเองหรือทีมงานได้ดำเนินการหรือมีคุณลักษณะตามปัจจัยเงื่อนไขใดบ้างต่อไปนี้ ที่เป็นการบ่งชี้ว่าจะนำไปสู่ความสำเร็จของการดำเนินงานตามคู่มือนี้

ตาราง 4 แบบประเมินปัจจัยเงื่อนไขที่นำไปสู่ความสำเร็จในการดำเนินงานป้องกันและลดผลกระทบจากการพนันออนไลน์

ที่	เนื้อหาการประเมิน	ผลการประเมิน
	ด้านบุคคล	
1	ทีมงานมีความรู้เรื่องการพนันออนไลน์ทุกคน	☐ มี ☐ ไม่มี
2	ทีมงานมีทักษะในการสื่อสารข้อมูลสู่ภาคีเครือข่าย	☐ มี ☐ ไม่มี
	ด้านกระบวนการ	
3	มีการสร้างทีมงานก่อนดำเนินงานส่งเสริมและพัฒนากลไกการขับเคลื่อนนโยบายลดผลกระทบจากการพนันออนไลน์	☐ มี ☐ ไม่มี
4	มีการสร้างเครือข่ายการทำงานส่งเสริมและพัฒนากลไกการขับเคลื่อนนโยบายลดผลกระทบจากการพนันออนไลน์	☐ มี ☐ ไม่มี
5	มีการวิเคราะห์สถานการณ์การพนันออนไลน์ก่อนวางแผนดำเนินกิจกรรม	☐ มี ☐ ไม่มี
6	มีการนำบริบทของพื้นที่มาพิจารณาก่อนดำเนินการ	☐ มี ☐ ไม่มี
7	มีการติดตามประเมินผลการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง	☐ มี ☐ ไม่มี

ที่	เนื้อหาการประเมิน	ผลการประเมิน
8	มีการฝึกทักษะ/แนวทางการสื่อสารให้แก่ทีมก่อนดำเนินงานลดผลกระทบจากการพนัน	☐ มี ☐ ไม่มี
	ด้านงบประมาณ	
9	มีแหล่งทุนหรืองบประมาณที่เหมาะสมและเพียงพอสำหรับการดำเนินงาน	☐ มี ☐ ไม่มี
10	มีการหนุนเสริมด้านวัสดุอุปกรณ์จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือภาคีเครือข่าย	☐ มี ☐ ไม่มี
	ด้านสภาพแวดล้อมและนโยบาย	
11	มีพื้นที่สาธารณะสำหรับแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของทีมทำงาน	☐ มี ☐ ไม่มี
12	ประเด็นที่ดำเนินการสอดคล้องกับนโยบายระดับจังหวัด	☐ มี ☐ ไม่มี
13	ผลักดันให้มีการบรรจุอยู่ในแผนงานของหน่วยงานระดับนโยบาย	☐ มี ☐ ไม่มี

ผลจากการทำแบบประเมินปัจจัยเงื่อนไขที่นำไปสู่ความสำเร็จในการดำเนินงานลดผลกระทบจากการพนันออนไลน์ดังกล่าวข้างต้น หากท่านพบว่าท่านตอบ “มี” มากกว่า ร้อยละ 80 หรือไม่ต่ำกว่า 10 ข้อ นั้นแสดงว่าท่านมีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จในการดำเนินงานลดผลกระทบจากการพนันออนไลน์ และในส่วนที่ท่านตอบว่า “ไม่มี” ขอให้ท่านพิจารณาดำเนินการจัดเตรียมหรือแสวงหา เพื่อให้มีหรือเติมเต็มในส่วนดังกล่าวอันจะเป็นการช่วยสนับสนุนการดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จได้มากยิ่งขึ้น

ภาคผนวก

การพนันออนไลน์ ภัยร้ายปลายนิ้ว*

การพนันออนไลน์

การพนันออนไลน์ (Online Gambling) เป็นการเล่นพนัน โดยผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ซึ่งถูกพัฒนามาจากการเล่นตาม บ่อนคาสิโน ที่มีเกมพนันออนไลน์ต่าง ๆ ให้ผู้เล่นเข้าไปเลือกใช้ บริการ ตัวอย่างเช่น การเล่นโป๊กเกอร์ออนไลน์ การพนันด้น กีฬาและการพนันฟุตบอล หรือการเล่นบิงโกออนไลน์ หรือ คาสิโนออนไลน์ ที่สามารถเล่นเกมคาสิโน อาทิ รูเล็ต แบล็กแจ็ก ปาจิงโกะ เป็นต้น ผู้เล่นรู้สึกเหมือนได้เล่นเกมพนันอยู่ในบ่อนจริงๆ ซึ่งการเล่นพนันออนไลน์ ผู้เล่นสามารถเล่นได้หลายช่องทางตลอดเวลา ผ่านทาง คอมพิวเตอร์หรือโทรศัพท์มือถือ เพียงแค่มี อินเทอร์เน็ต

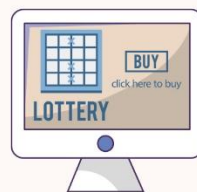
รูปแบบของการพนันออนไลน์

1. การเล่นเกมพนันแบบ คาสิโน เช่น บาคาร่า ออนไลน์ รูเล็ตออนไลน์ แบล็กแจ็ก หรือเกมไพ่ ประเภทต่าง ๆ

2. การทายผล การแข่งขันกีฬา เช่น การแข่งม้า การแข่งขันฟุตบอล

3. การออกล็อตเตอรี่ ที่ผู้ต้องการซื้อสามารถ สั่งซื้อและเล่นผ่านเว็บไซต์ ขององค์กรหรือบริษัท เอกชนที่ได้รับอนุญาต จากรัฐให้ดำเนินการธุรกิจนี้

4. การพนันอื่น ๆ เช่น การพนันหรือการทายผล ที่เป็นการเสี่ยงโชค ที่นิยมเล่นในประเทศนั้นๆ

1. โดเมนเนม (Domain Name)
คือ ชื่อที่ใช้เพื่อสื่อไปถึงเว็บไซต์นั้นๆ
และ เซิร์ฟเวอร์ (Server)

**2. แหล่งเก็บข้อมูลรายละเอียดของเว็บไซต์
โปรแกรมการเล่นพนัน
(Gambling Software)**

การบริหารจัดการ การบริการการพนัน (Gambling Operation)

**3. การบริการ
รับ - จ่ายเงินพนัน
(Financial
Transaction)**

องค์ประกอบของ การพนัน ออนไลน์

กลุ่ม ผู้ให้บริการ การพนัน

รายละเอียดที่ชัดเจนในส่วนของสถานที่ตั้งของบริษัทรับแทงพนันออนไลน์มักไม่ค่อยปรากฏ ส่วนใหญ่ผู้ให้บริการเว็บไซต์พนันมีกระบวนเว็บไซต์และเว็บไซต์พนันแต่ละเว็บไซต์นั้นมีสถานที่ตั้งที่หลากหลาย ซึ่งธุรกิจการพนันออนไลน์ แบ่งได้เป็น 3 ประเภท

**1. ประเภทเป็นบ่อน
การพนันพร้อมทั้งให้
บริการรับแทงพนัน
ออนไลน์**

**2. ประเภทเป็นร้าน
รับแทงพนันพร้อม
ทั้งให้บริการรับแทง
พนันออนไลน์**

**3. ประเภทเป็นบริษัทให้
บริการ Website รับแทง
พนันแต่ไม่เปิดให้บริการ
รับแทงพนันที่บริษัท**

กลุ่ม ผู้เล่น การพนัน

**1. กลุ่มเด็กและเยาวชน
ในสถานศึกษา**

**2. กลุ่มเจ้าของกิจการ
ขนาดเล็กและขนาดกลาง**

**3. กลุ่มคนทั่วไป
ที่เล่นเป็นครั้งคราว**

การพนันออนไลน์ในกลุ่มเด็กและเยาวชน

ปี พ.ศ. 2560 ศูนย์วิจัยเพื่อพัฒนาสังคมและธุรกิจได้ศึกษาสถานการณ์ พฤติกรรมและผลกระทบการพนันในประเทศไทย ในกลุ่มประชากรอายุ 15 - 25 ปี พบว่า

กลุ่มเยาวชนอายุ 15 - 25 ปี

53.4%

ของเยาวชนที่เคยเล่นการพนัน
เมื่อได้ลองเล่นแล้วจะไม่หยุด
ที่การพนันเพียงประเภทเดียว

68.1%

ของเยาวชนที่เคยเล่นการพนัน
เคยเล่นการพนันมากกว่า 1 ประเภท
สูงที่สุดคือ 9 ประเภท

เยาวชนชายมีแนวโน้ม
เข้าสู่วงการพนันเร็ว
กว่าเยาวชนหญิง

อายุต่ำสุดที่พบว่าเล่นการพนัน

อายุ **7 ปี**

อายุเฉลี่ย
17.4 ปี

เริ่มเล่นการพนันครั้งแรก

อายุ **10 ปี**

อายุเฉลี่ย
18.1 ปี

กลุ่มผู้เล่นพนันออนไลน์
มักมีอายุตั้งแต่ 15 - 55 ปี
และมีหลากหลายอาชีพ
ซึ่งกลุ่มสำคัญคือ
กลุ่มนิสิตนักศึกษา
และเป็นกลุ่ม
ที่เพิ่มจำนวนผู้เล่น
มากขึ้น

สาเหตุที่เด็กและเยาวชน เสี่ยงต่อการติดพนันออนไลน์

สามารถเข้าไปเล่นผ่านเครือข่าย
อินเทอร์เน็ตได้ตลอดเวลา
ไม่จำกัดสถานที่

รูปแบบ เสียง ทำให้รู้สึกสนุก
เร้าใจ เล่นได้ต่อเนื่อง

ผู้เล่นไม่รู้สึกรู้ว่าเป็นการพนัน
แต่เป็นลักษณะของการเล่นเกม

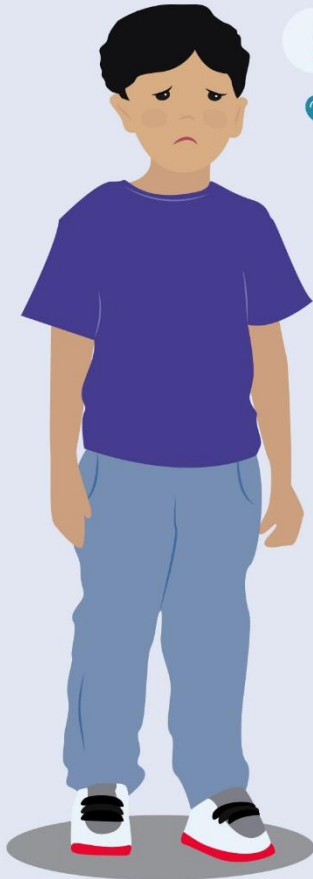

สามารถเล่นได้โดยลำพัง
ไม่ต้องพึ่งพามุคคนอื่น

มีการโฆษณาเชิญชวนผ่าน
สื่อออนไลน์ถึงกลุ่มเป้าหมายโดยตรง

ผลกระทบจากการพนันออนไลน์ของเด็กและเยาวชน

ผลกระทบต่อสุขภาพ

สุขภาพจิต

- ▶ เสี่ยงต่อการมีโรควิตกกังวล
- ▶ เกิดอารมณ์สองขั้ว
- ▶ เกิดโรคซึมเศร้า และมีโอกาสฆ่าตัวตาย

สุขภาพกาย

ขาดการออกกำลังกาย ก่อให้เกิดปัญหาอื่นตามมา เช่น ปวดหลัง ปวดคอ ปัญหาทางสายตา เป็นต้น

ผลกระทบต่อสมอง

การพนันมีส่วนเปลี่ยนแปลงสมองได้ เช่นเดียวกับยาเสพติด และขัดขวางการพัฒนาสมองและทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชนอย่างถาวร ถ้าวัยรุ่นหมกมุ่นหรือติดการพนันจะส่งผลให้สมองส่วนหน้า (Prefrontal Cortex) ไม่เพิ่มเนื้อสมอง สมองส่วนหน้าจะไม่พัฒนาอย่างถาวรและยังอาจถูกคัดทิ้งเพราะไม่ได้ใช้งาน ส่งผลต่อระบบคิดและพฤติกรรมที่จะติดตัวไปตลอดชีวิต

- ▶ ความสามารถในการตัดสินใจลดลง
- ▶ เสี่ยงต่อโรคจิตเวชและโรคติดสารเสพติดเพิ่มขึ้น
- ▶ สมองส่วนหน้าทำงานบกพร่องส่งผลให้ใช้เงินมือเติบ เสี่ยงต่อการมีพฤติกรรมลักขโมย ฉ้อฉล คอร์ปชั่น

ผลกระทบต่อพฤติกรรม

- ▶ มีโอกาสเข้าสู่อบายมุขอื่น เช่น ติดเหล้า สารเสพติด ติดบุหรี่

- ▶ เกิดปัญหาทางเศรษฐกิจ นำไปสู่การเป็นหนี้พินัน

- ▶ นำไปสู่การก่ออาชญากรรม เช่น การปล้น ชิงทรัพย์หรือ ล่อลวงเงินจากคนใกล้ชิด ทำร้ายร่างกายคนใกล้ชิด ค้ายาเสพติดและสิ่งผิดกฎหมาย เป็นต้น

แนวทางการป้องกันการพนันออนไลน์

สร้างความตระหนักในผลกระทบจากการพนันออนไลน์ (Demoralization)

- ให้ความรู้ถึงผลกระทบจากการพนันออนไลน์
- สร้างความตระหนักถึงผลกระทบจากการพนันออนไลน์

การป้องกัน (Prevention)

- พัฒนาเครือข่ายการเฝ้าระวัง ในระดับเยาวชน ครอบครัว และชุมชน
- ส่งเสริมพื้นที่การมีกิจกรรมสร้างสรรค์
- เสริมสร้างทักษะชีวิตตั้งแต่วัยเด็กให้รู้จักหยุดการพนันด้วยตัวเอง
- ป้องกันในกลุ่มเสี่ยงและเฝ้าระวังสื่อโดยใช้กลไกทางสังคมและกลไกทางการปกครอง

การลดผลกระทบ (Harm Reduction)

- พัฒนาระบบป้องกันและเยียวยาผู้ทำผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนในด้านการแพทย์
- พัฒนารูปแบบการให้คำปรึกษาผู้ได้รับผลกระทบจากการพนัน
- ส่งเสริมการประเมินความเสี่ยงในด้านการพนันเพื่อประเมินสถานะติดพนันและการกลับคืนสู่ครอบครัวและสังคม
- องค์กรระดับท้องถิ่นและหน่วยงานในท้องถิ่นประสานการส่งต่อเด็กและเยาวชนที่ติดพนันเข้าสู่ระบบการช่วยเหลือ

การคุ้มครอง (Protection)

- มีมาตรการควบคุมเฉพาะทางในการเข้าถึงการพนันออนไลน์
- มีมาตรการในการควบคุมผู้ประกอบการและอุปกรณ์การเล่นการพนันออนไลน์

แหล่งข้อมูลสำหรับคนทั่วไปเกี่ยวกับการพนันออนไลน์

- ศูนย์ศึกษาปัญหาการพนัน
- รายงานสถานการณ์การพนัน ปี 2559 และปี 2560 (โดย ศูนย์ศึกษาปัญหาการพนัน)
- หนังสือความสัมพันธ์ระหว่างการพนันและการทำงานของสมองในเด็กและเยาวชน และหนังสือแกะรอยภัยกสมอง มองผลกระทบของการพนัน (โดย พศ.พญ.พรจิรา ปรีวัชรกุล)
- เอกสารตัวชี้วัดเฉพาะของประเทศ ประเด็นผลกระทบของการพนันที่มีต่อเด็กและเยาวชน (โดย พญ.มธุรา สุวรรณโพธิ์)

ศูนย์ข้อมูลนโยบายสาธารณะการลดปัญหาจากการพนัน

